

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2000-2001

13 juni 2001

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de primaire preventie van schadelijke effecten bij de mens,
veroorzaakt door biologische agentia**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Ria Van Den Heuvel en de heer Koen Helsen**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van
Kessel ;

mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Claudine De
Schepper, de heren Jacques Devolder, Koen Helsen ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer
Felix Strackx ;

de heren Guy Swennen, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

de heer Jan Roegiers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle
Heeren, de heren Paul Van Malderen, Luc Martens ;

de heren Frans De Cock, Freddy Feytons, André Moreau,
Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen
Van den Eynde ;

de heren Patrick Hostekint, Chokri Mahassine ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

mevrouw Margriet Hermans.

Zie :

677 (2000-2001)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nr. 2 : Amendement

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting door mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen	4
– Historiek en situatieschets	4
– Krachtlijnen	4
– Belangrijkste bepalingen	5
2. Algemene bespreking	5
– Vlaamse bevoegdheid	5
– Uitvoeringsbesluiten	6
– Private levenssfeer	7
– Vlaams crisiscentrum ?	7
– Eén decreet preventie	7
– Inwerkingtreding	7
Antwoord van de minister met reacties van leden	7
– Situering van de reglementering	7
– Uitvoeringsbesluiten	8
– Risico van besmetting	9
– Private levenssfeer	10
3. Artikelsgewijze bespreking en stemming	10
4. Stemming van het geheel	10
TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE	11

DAMES EN HEREN

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen behandelde het ontwerp van decreet houdende de primaire preventie van schadelijke effecten bij de mens, veroorzaakt door biologische agentia, op 3 mei en 7 juni 2001.

**1. Toelichting door mevrouw Mieke Vogels,
Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en
Gelijke Kansen**

Historiek en situatieschets

In februari 1999 brak er in Noord-Holland een epidemie van de veteranenziekte uit. Men telde toen 245 zieken en 35 overlijdens. Na onderzoek bleek de besmettingsbron een gecontamineerd bubbelbad te zijn dat in een handelsbeurs opgesteld stond. In november 1999 brak er te Kapellen in de provincie Antwerpen een epidemie van de veteranenziekte uit. Er werden verscheidene bevestigde gevallen van de veteranenziekte vastgesteld, waarvan vijf met dodelijke afloop. De slachtoffers bleken allemaal de handelsbeurs, die van 29 oktober 1999 tot 7 november 1999 doorging te Kapellen, bezocht te hebben.

Alhoewel er geen absolute zekerheid bestond over de bron van de ziekteuitbraak in Kapellen, kon door de aard van de aandoening toch al het gebruik van waterpartijen waarbij water verneveld wordt in de tentoonstellingsruimte, aangeduid worden als meest waarschijnlijke oorzaak. Vanuit het voorzorgsprincipe vaardigde de regering op 16 november 1999 een besluit uit met tijdelijke maatregelen ter voorkoming van de veteranenziekte door besmetting op handelsbeurzen en in expositieruimten. Hierdoor werd het verboden om op handelsbeurzen en in expositieruimten systemen die water in aërosolvorm brengen, tentoon te stellen en te gebruiken. Met de Gentse Floraliën in het vooruitzicht werd dit besluit, in afwachting van een definitieve regeling, nog gewijzigd door de regering op 24 maart 2000. Het principiële verbod op het tentoonstellen en gebruiken van systemen die water in aërosolvorming brengen blijft gehandhaafd, maar er zijn uitzonderingen mogelijk mits de strikte naleving van enkele voorwaarden.

Toen in november 1999 de epidemie van veteranenziekte zich voordeed te Kapellen, bleek er geen sluitend wettelijk kader aanwezig te zijn om de nodige gezondheidsmaatregelen te kunnen treffen ter preventie van besmetting met legionella en ter pre-

ventie van besmetting met gelijkaardige infecties. Om in de toekomst toe een correcte wettelijke basis te hebben voor preventieve maatregelen om gezondheidsproblemen door biologische agentia te voorkomen, wordt dit ontwerp van decreet voorgesteld. Het betreft een kaderdecreet waaraan uitvoeringsbesluiten gekoppeld kunnen worden.

Op basis van het reeds bestaande decreet van 5 april 1995 betreffende de profylaxe van besmettelijke ziekten kunnen pas maatregelen genomen worden wanneer er zich al ziektegevallen voorgedaan hebben. Het profylaxedecreet is een juridisch platform om medisch handelen gestuurd vanuit de overheid op retroactieve wijze mogelijk te maken. Het nu voorgestelde decreet biedt de mogelijkheid om pro-actief te werk te gaan met de bedoeling om het uitbreken van infectieziekten te voorkomen. De overheid wenst ook maatregelen te kunnen nemen om het risico op infectie te verminderen vooraleer er zich ziektegevallen kunnen voordoen. In die zin zijn beide decreten, het profylaxedecreet enerzijds en dit voorontwerp van decreet anderzijds, complementair van aard.

Krachtlijnen

Het decreet beoogt de preventie van een aantal infectieziekten waarvan het verband tussen het biologisch agens en de ziekte vaststaat. Deze biologische agentia zijn ondermeer bacteriën, virussen, prionen, enzovoort, agentia dus die een infectie, allergie of intoxicatie kunnen veroorzaken.

Het decreet maakt het mogelijk maatregelen te nemen om besmetting te voorkomen door contact met het biologisch agens te vermijden. Wanneer bovendien de besmettingsomstandigheden en besmettingsroute gekend zijn, kunnen ook maatregelen genomen worden die hierop ingrijpen om zo het infectierisico te beperken of vermijden.

In eerste instantie wordt hierbij gedacht aan maatregelen ter voorkoming van het uitbreken van de veteranenziekte (veroorzaakt door *Legionella pneumophila*) en van de papegaaienziekte (psittacosis). Hiervoor zullen uitvoeringsbesluiten opge- maakt worden.

Ten aanzien van de private levenssfeer kunnen en zullen aanbevelingen ter preventie van deze infectieziekten geformuleerd worden. In de praktijk is het echter niet mogelijk en ook niet wenselijk om als overheid op dit terrein dwingend op te treden.

Belangrijkste bepalingen

Volgens artikel 2 beoogt het decreet de bescherming van personen tegen schadelijke effecten veroorzaakt door biologische agentia in voor het publiek toegankelijke plaatsen. Dit decreet heeft niet de bedoeling in te grijpen in de private levenssfeer van mensen, hoewel het risico op infectie door biologische agentia wel beperkt moet kunnen worden.

De definitie van biologische agentia is gebaseerd op de arbeidswetgeving, meer bepaald op de formulering van artikel 3 van het koninklijk besluit van 4 augustus 1996 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's bij blootstelling aan biologische agentia op het werk. Hiermee wordt ook aangegeven dat het niet de bedoeling is op basis van voorliggend ontwerpdecreet op te treden in de arbeidssfeer.

Artikel 3 geeft de regering de mogelijkheid om ten aanzien van biologische agentia die een potentieel gevaar vormen voor de volksgezondheid, maatregelen te nemen ter voorkoming van infecties, allergieën of intoxicaties. Volgens hetzelfde artikel kan de regering de nodige maatregelen nemen ten aanzien van dat bepaald biologisch agens of die biologische agentia, evenals de omstandigheden waarin deze maatregelen moeten genomen worden.

Artikel 4 : de regering wijst de ambtenaren aan die toezicht hebben op de naleving van de bepalingen van het decreet en de uitvoeringsbesluiten. In sommige gevallen kunnen dit bijvoorbeeld de ambtenaren van de Vlaamse gezondheidsinspectie zijn. De bevoegdheden van de burgemeester die verantwoordelijk is voor de beveiliging van de bevolking, blijven onverminderd.

Volgens artikel 5, § 1 van het decreet kunnen de door de regering aangewezen ambtenaren mondelinge of schriftelijke raadgevingen, aanmaningen en bevelen geven. Dit kan ook ter plaatse gebeuren. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de betrokken ambtenaar kan bevelen dat de werking van bepaalde systemen, die tentoongesteld staan op een handelsbeurs, moet worden stopgezet.

Volgens het laatste lid van artikel 11 van de Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen kan een decreet, binnen de grenzen bepaald in het eerste lid van hetzelfde artikel (zie commentaar bij artikel 10 (677/1)) de hoedanigheid van agent of officier van gerechtelijke politie toekennen aan de beëdigde ambtenaren van de Gemeenschaps- of Gewestregering of van instellingen

die onder het gezag of het toezicht van de Gemeenschaps- of Gewestregering ressorteren.

§ 3 van hetzelfde artikel 5 stelt dat deze ambtenaren in het kader van hun toezichtsoverdracht op elk ogenblik van de dag of van de nacht, zonder voorafgaande verwittiging, vrije toegang hebben tot alle plaatsen van waaruit het risico op de effecten, bedoeld in artikel 3 van dit decreet, kan voortkomen.

Het hoger vermeld betredingsrecht impliceert dat de aangeduide ambtenaren enkel in de privé-woningen of -vertrekken van personen kunnen binnengaan indien de controle, op de plaats van waaruit de besmetting mogelijk voortkomt, dit vereist.

Artikel 6 bepaalt dat de gemeentelijke en provinciale overheden hun medewerking moeten verlenen bij de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten.

Artikel 7, § 1 bepaalt dat de ambtenaren die belast zijn met het toezicht ook zelf dwangmaatregelen kunnen nemen of laten nemen. Zij kunnen een gedeeltelijke of gehele sluiting bevelen van de voor het publiek toegankelijke plaats.

Artikel 9 handelt over de strafmaatregelen bij niet naleving van de bepalingen van het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten. Er werd geopteerd voor strafsancties i.p.v. het opleggen van een administratieve geldboete omdat het ontradingseffect van een strafrechtelijke sanctie effectiever is dan van een administratieve sanctie.

2. Algemene bespreking

Volgens de heer Koen Helsen biedt het kaderdecreet, met de uitvoeringsbesluiten, de mogelijkheid om proactief te werken in het kader van de primaire preventie. Ook mevrouw Sonja Becq staat principieel achter preventieve aanpak.

Vlaamse bevoegdheid

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey constateert dat de tekst van het ontwerpdecreet duidelijk verbeterd is na aanpassing aan het advies van de Raad van State. De Raad van State heeft terecht bevestigd dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is voor het preventieve gezondheidsbeleid. In de tekst zelf van artikel 3 (die door de Raad van State werd voorgesteld voor het vroegere artikel 4) wordt dit echter niet expliciet opgenomen, hoewel dit impliciet kan worden afgeleid uit de verwoording : “de regering kan ten aanzien van biologische agentia

die een potentieel gevaar vormen voor de volksgezondheid, maatregelen nemen ter voorkoming van infecties, allergieën of intoxicaties". Spreker hoopt dat de bevoegdheid voor preventieve gezondheidszorg in de uitvoeringsbesluiten explicieter verwoord wordt. In ieder geval vindt spreker het belangrijk dat het in dit verslag opgenomen wordt.

Uitvoeringsmaatregelen

De Memorie van toelichting meldt dat in de eerste plaats wordt gedacht aan maatregelen ter voorkoming van het uitbreken van de veteranenziekte en de papegaaienziekte. De heer Koen Helsen vraagt wanneer die uitvoeringsbesluiten te verwachten zijn. Kunnen ze in de commissie besproken worden? Het is belangrijk een zicht te krijgen op de concrete maatregelen. Zijn er nog andere uitvoeringsbesluiten te verwachten? Ter voorkoming van welke ziekten worden daarin maatregelen genomen?

Uiteraard betuigt de heer Koen Helsen zijn steun aan het ontwerp van decreet. Toch wil hij de vrees aanhalen die bij de beoogde sectoren leeft. De zwembaden moeten aan de Vlarim II-reglementering beantwoorden. Spreker verwijst naar een vraag om uitleg die op 1 februari in deze commissie werd gesteld (*Hand.* VI. Parl. 2000-01, nr. 80). In januari hadden gesprekken plaats met de uitbaters van risicovolle zwembaden. Voor einde maart zouden alle zwembaden geïnspecteerd worden, die niet moeten sluiten, maar waar aanpassingen nodig zijn en die niet tijdig een afwijkingsaanvraag hadden ingediend. Voor het zomerreces zouden de overige zwembaden aan bod komen. Spreker vraagt naar een stand van zaken. De lokale overheden moeten hun verantwoordelijkheid opnemen om de zwembaden in regel te stellen, ook al zijn daar kosten aan verbonden. Anders ligt het volgens het lid voor de sportclubs, die niet onder Vlare II vallen. Douches zijn een mogelijke kweekhaard voor de bacterie *Legionella pneumophila* die de veteranenziekte veroorzaakt. Is het correct dat zij binnen één jaar een beheersplan moeten opstellen? Vanaf wanneer gaat die maatregel in? Het koude water zou kouder dan 20° C moeten zijn en het warme water warmer dan 60° C. Er zouden speciale douchekoppen geïnstalleerd moeten worden, waarbij koud en warm water dicht bij de douchekop gemengd wordt.

Hoe wordt dit aangepakt? Wordt er aan een tegemoetkoming gedacht? Is er samenspraak met de overkoepelende sportorganisaties? De vrees leeft dat heel wat clubs in zware financiële problemen komen als ze binnen korte tijd aan die normen

moeten beantwoorden. Worden ook maatregelen genomen ten aanzien van campings en ander plaatsen?

De heer Felix Strackx is van oordeel dat met een kanon op een mug wordt geschoten. Is het wel noodzakelijk om de sportclubs dergelijke strenge maatregelen op te leggen? Gevallen van legionellobesmetting ten gevolge van het gebruik van douches is volgens hem zeer gering. De grote problemen doen zich voor bij beurzen waar water verneveld wordt op een voor de bacterie gunstige temperatuur. De temperatuur van het water uit douches ligt hoger.

De heer Felix Strackx vraagt welke concrete maatregelen voorgesteld worden, en welke kost eraan verbonden is.

Ook mevrouw Sonja Becq merkt op dat het ontwerp van kaderdecreet niet toelaat te zien of er op het terrein genuanceerd opgetreden wordt ten aanzien van eventuele gradaties in het risico van besmetting. Werd er onderzoek uitgevoerd naar de risicogradaties naargelang van de situatie (zwembaden, douches, enzovoort) en zijn de maatregelen daaraan aangepast?

In de pers is sprake van aanpassingswerken en beheersplannen van de sportclubs. Ook de gemeentelijke overheid wordt daarbij betrokken. Het lid vraagt naar de kostprijs. Bij commerciële initiatieven (in ruime zin) zal de gebruiker mee de factuur betalen, meent het lid. Wordt in een tegemoetkoming voorzien, al naar gelang het soort initiatiefnemer? Worden alle betrokken instanties (gemeenten, sportclubs,...) geacht deskundig te zijn op dat terrein of wordt er – al of niet gratis – logistieke ondersteuning voorzien?

Spreker vraagt dus meer uitleg over de uitvoeringsbesluiten. In artikel 8 bijvoorbeeld is sprake van dwangmaatregelen die de burgemeesters of de bevoegde ambtenaren ambtshalve kunnen opleggen. Om welke dwangmaatregelen gaat het? Waar zijn ze omschreven?

Het is eigen aan een kaderdecreet dat het weinig zicht geeft op de voorraad maatregelen waaruit de overheid zal putten, stelt ook mevrouw Trees Merckx-Van Goey. Spreker begrijpt dat moeilijk een limitatieve opsomming kan worden gegeven van maatregelen, aangezien de wetenschappelijke inzichten niet stilstaan. Toch vraagt het lid van de minister een opsomming van de soort van maatregelen waaraan nu reeds gedacht wordt.

De heer Jacques Devolder pleit voor meer coördinatie. In de Brugse gemeenteraad werd enkele maanden geleden een reglementering goedgekeurd inzake handelsbeurzen en expositieruimten. Het lid vermoedt dat er ook federale regelgeving bestaat die burgemeesters ertoe verplicht ter zake op te treden. De burgemeester is overigens altijd verantwoordelijk. Spreker dringt daarom aan op coördinatie.

Private levenssfeer

Het toepassingsgebied is beperkt tot de publiek toegankelijke plaatsen, constateert mevrouw Trees Merckx-Van Goey. Het lid vraagt of het in sommige gevallen niet noodzakelijk is voor de bescherming van de volksgezondheid dat ook maatregelen genomen worden op niet voor het publiek toegankelijke plaatsen. Spreker is er zich wel van bewust dat de opvolging en (constructieve) begeleiding van de maatregelen voor de publiek toegankelijke plaatsen reeds een hele opdracht is.

Artikel 5, § 3 bepaalt dat de bevoegde ambtenaren op elk ogenblik van de dag vrije toegang hebben tot alle plaatsen van waaruit het risico kan voortkomen. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey heeft daar geen problemen mee als het gaat om plaatsen die publiek toegankelijk zijn. Het lid waarschuwt er echter voor daar voorzichtig mee om te gaan. De bescherming van de private levenssfeer is een federale bevoegdheid. De toegang tot niet publiek toegankelijke plaatsen bij nacht vereist een expliciete verantwoording door de decreetgever.

Vlaams crisiscentrum ?

De heer Koen Helsen komt terug op de legionellabesmetting in het warmwatercircuit in het psychiatrisch ziekenhuis in Mortsel in november 2000 (vraag om uitleg, 30 november 2000, *Hand.* VI. Parl. 2000-01, nr. 37). In haar antwoord verwees de minister naar de tijdelijke maatregel tot maart 2001, nl. het besluit van 16 november 1999 uitgevaardigd naar aanleiding van de besmetting in Kapellen in november 1999. Uit het voorval in Mortsel bleek een gebrek aan communicatie vanuit de instelling. Informatie en het opentrekken van de problematiek zijn heel belangrijk. Volgens de heer Koen Helsen volstaan omzendbrieven en infobrochures niet altijd.

Uit de legionellabesmetting op een beurs in Kapellen eind 1999 is gebleken dat een goede en snelle reactie veel problemen kan voorkomen, meent de heer Koen Helsen. De pneumoloog en de andere

artsen, de politie en de gemeente hebben het probleem snel gesignaleerd en er was een goede coördinatie. De minister zei dat een stappenplan werd uitgewerkt om rampen door legionellabesmetting te voorkomen (vraag om uitleg van 3 februari 2000, *Hand.* VI. Parl. 1999-00, nr. 76). Een arts van wacht in de Vlaamse administratie zou altijd bereikbaar zijn. Spreker vindt een algemeen bestrijdingplan noodzakelijk ; een Vlaams crisiscentrum moet overwogen worden. De heer Koen Helsen verwijst naar dr. Beaucourt die van oordeel is dat één overkoepelend centrum, bemand met specialisten, de problematiek accurater kan aanpakken. Ten aanzien van de labo's die de onderzoeken snel moeten uitvoeren, is één instantie met beslissingsbevoegdheid essentieel. Spreker vraagt of de minister die piste niet in overweging neemt.

Eén decreet preventie

De heer Felix Strackx betreurt het dat naast het bestaande decreet van 5 april 1995 betreffende de profylaxe van besmettelijke ziekten een afzonderlijk ontwerpdecreet wordt ingediend. De minister had beter het bestaande decreet aangepast, waardoor het aantal decreten beperkt gehouden wordt.

Inwerkingtreding

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vindt dat het decreet niet in werking moet treden op 1 januari 2001, als het pas over enkele weken in de plenaire vergadering wordt goedgekeurd. De gewone procedure, namelijk in werking treding vanaf de tiende dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad, volstaat. Mevrouw Patricia Ceysens ziet ook niet in waarom het decreet retroactief in werking moet treden.

Antwoord van de minister, met reacties van leden

Situering van de reglementering

Volgens de minister halen sommige leden een en ander door elkaar. Eind 1999 is er in Kapellen een ernstige legionellabesmetting geweest. De minister heeft toen snel een besluit genomen om op beurzen en tentoonstellingen tijdelijk watervernevelling te verbieden. De minister was er zich van bewust dat daar geen decretale grond voor was ; daarom werd voor het besluit geen advies van de Raad van State gevraagd. Nood brak wet. Dit besluit werd aangepast op 24 maart 2000 naar aanleiding van de Gentse Floraliën, dat niet kan doorgaan zonder

watervernevelling. Tegelijk werd aan de Vlaamse regering beloofd het besluit zo vlug mogelijk te regulariseren door een decretale onderbouw. Omdat men zich met het besluit op glad ijs bevond, werd de inwerkingtreding van het decreet op datum van 1 januari 2001 bepaald. De minister geeft toe dat de normale procedure – 10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad – meer aangewezen is.

Anderzijds is er het profylaxedecreet dat toelaat op te treden op het moment dat de ziekte zich reeds voordoet. Het biedt geen decretale basis om preventief op te treden voor het uitbreken van de ziekte. De minister kondigt aan dat zij tegen het jaareinde één algemeen preventiedecreet bij het parlement zal indienen, waar het profylaxedecreet en voorliggend ontwerpdecreet in verwerkt worden.

Een uitvoeringsbesluit bij het profylaxedecreet werd gewijzigd waardoor de aanmelding van legionella sneller en strikter geregeld wordt. De minister meent dat het geen zin heeft een Vlaams crisiscentrum op te richten omdat de Vlaamse gezondheidsinspectie de nodige knowhow zelf in huis heeft. De minister wil dit in handen houden van de gezondheidsinspectie. De combinatie van het besluit inzake legionella en het uitvoeringsbesluit bij het profylaxedecreet maakt dat zeer snel op het terrein kan worden ingegrepen.

Een ander aspect is de Vlarem-wetgeving die een aantal gezondheidsbepalingen omvat, zegt de minister. Aan de zwembaden bv. worden behoorlijk strenge normen opgelegd. Door de voorziene overgangstermijn van acht jaar, waren ze echter niet onoverkomelijk. Op 1 januari 2001, toen de overgangperiode verlopen was, werden de puntjes op de i gezet. Alle zwembaden die niet in orde waren en een ernstig risico op epidemische ziekten als legionella inhielden, werden gesloten of zijn aangepast. Er waren ook een aantal zwembaden die niet volledig aan de normen van de gezondheidsinspectie beantwoordden, maar die geen ernstig risico op epidemische ziekten inhielden. Met hen wordt nu onderhandeld om de nodige maatregelen te nemen. Maandelijks wordt hiervan een stand van zaken opgemaakt. Dit heeft echter niets met legionella te maken.

Daarnaast is er voorliggend ontwerpdecreet. Dit ontwerpdecreet is vooreerst belangrijk omdat het ten volle de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake preventieve gezondheidszorg waarmaakt. Verder is dit ontwerpdecreet enorm belangrijk omdat het toelaat op te treden zonder gebruik te moeten maken van de zeer ingewikkelde Vla-

rem-regelgeving. Dit is een groot voordeel ten aanzien van voorzieningen zoals sportclubs.

Overall waar verneveld water gebruikt wordt, bestaat er een potentieel risico op legionellabesmetting, ook bij douches. Preventief optreden vergt inspanningen van iedereen. Niemand is erbij gebaat dat er ergens een besmetting optreedt. Iedereen is mee verantwoordelijk. Vandaar het belang van dit ontwerpdecreet dat niet de stroefheid heeft van de Vlarem-reglementering, maar dat toelaat op maat van en in overleg met elke sector voorstellen te doen. Als de minister niet zou optreden zou dit haar verweten worden op het moment dat er slachtoffers vallen.

Uitvoeringsbesluiten

Naast het besluit van 24 maart 2000 inzake handelsbeurzen en expositieruimten, wordt nu gewerkt aan uitvoeringsbesluiten rond andere mogelijke besmettingshaarden, onder meer de sportclubs waar douches gebruikt worden. Daarbij wordt gedacht aan het opstellen van een beheersplan dat op twee manieren kan worden ingevuld. Ofwel laat men X-aantal keren per jaar het watercircuit controleren op legionella als warm en koud water samenkomen in de buizen. Ofwel plaatst men een nieuw watercircuit dat rekening houdt met de voorschriften in het kader van de bestrijding van legionella. Het warme en koude water wordt daarbij vlak vòòr de douchekop gemengd. Dat hoeft geen dure maatregel te zijn.

In het psychiatrisch ziekenhuis in Mortsel werd als gevolg van een Vlarem-meting een lage, ongevaarlijke concentratie aan legionella vastgesteld. Om te voorkomen dat de concentratie zou verhogen werd chloor door de buizen gejaagd. Dat is één methode. De minister betreurt het overigens dat een lid terugkomt op dat geval. De minister heeft reeds naar aanleiding van een vraag om uitleg (*Hand. VI. Parl. 2000-01, nr. 37*) gerepliceerd dat de communicatie door de ziekenhuisdirectie toen wél goed verlopen is.

Met het voorbeeld van Mortsel zegt de heer Koen Helsen er enkel te hebben willen op wijzen dat coördinatie zeer belangrijk is. In die zin zou één knooppunt belangrijk zijn.

Mevrouw Sonja Becq vraagt of de twee scenario's van het beheersplan de regel zijn. Zo ja, waarom wordt dit dan niet in het ontwerpdecreet opgenomen ?

In meer technische termen antwoordt de heer Dirk Wildemeersch, Vlaamse gezondheidsinspectie, namens de minister dat het voorontwerp van besluit zowel functionele als structurele maatregelen omvat. Structurele maatregelen betreffen de installatie, het buizensysteem. Het functionele betreft het beheersplan, waarin een risicoanalyse wordt gemaakt, opvolgingsmaatregelen voorgesteld worden, en eventueel plannen voor de verandering van de structuur. Naarmate de structuur beter is, weegt de functionele maatregel minder zwaar.

De minister voegt eraan toe dat het niet wenselijk is deze maatregel in het ontwerpdecreet in te schrijven omdat de inzichten wijzigen. De uitvoeringsbesluiten worden overigens in overleg met de sectoren opgemaakt. Zowel Vlaamse overheid, lokale besturen als sportverenigingen hebben er een gedeeld belang bij dat legionellabesmetting niet optreedt.

De uitvoeringsbesluiten op dit ontwerpdecreet die momenteel worden voorbereid, betreffen de algemene watervoorzieningsinstallaties op publieke plaatsen. Daar horen ook camping en pretparken toe, zegt de minister. De sauna's vallen onder de Vlareg-reglementering. Voor de rest, ook niet voor de papegaaienziekte, is er nog geen uitvoeringsbesluit in voorbereiding.

Een korf van maatregelen ten aanzien van diverse biologische agentia kan moeilijk in een decreet opgenomen worden, benadrukt de minister. Legionellabesmetting gebeurt via verneveld water; de maatregelen moeten dus daarop betrekking hebben. Voor de papegaaienziekte en de dollekoeyenziekte moeten totaal andere maatregelen getroffen worden.

Voor ondersteuning en informatie bij de uitvoering kunnen de lokale instanties altijd terecht bij de lokale milieu-ambtenaren, zegt de minister. In de tweede lijn kunnen ze terecht bij de provinciale gezondheidsinspectie. In noodgevallen is het de provinciale gezondheidsinspectie die een rampenplan in gang zet.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey hoopt dat ook het parlement wordt betrokken bij de uitvoeringsbesluiten. De voorontwerpen kunnen aan het parlement meegedeeld worden en eventueel besproken. Dit doet geen afbreuk aan de volmacht die nu door dit ontwerpdecreet wordt gegeven.

Op de vraag van de heer Devolder antwoordt de minister dat de Vlaamse Gemeenschap exclusief bevoegd is voor deze aangelegenheid. De beslissin-

gen van de Brugse gemeenteraad zijn allicht genomen op basis van het besluit met tijdelijke maatregelen ter voorkoming van de veteranenziekte door besmetting op handelsbeurzen en expositieruimten. Het federale niveau kan wel productnormen opleggen.

Volgens de heer Jacques Devolder zal de communicatie ten aanzien van de privé-zalenverhuur het moeilijkst zijn. De minister antwoordt dat die communicatie zal gebeuren volgens de geplande timing. Na de publicatie van het decreet in het Staatsblad zullen de ontwerp-uitvoeringsbesluiten stapsgewijs gecommuniceerd worden.

Risico van besmetting

Op de vraag van mevrouw Sonja Becq of het risico van legionellabesmetting overal even groot is, antwoordt de heer Dirk Wildemeersch, Gezondheidsinspectie, administratie Gezondheidszorg, namens de minister dat het risico een samenspel is van drie factoren. Een eerste factor is de prevalentie van de kiem. Niet elke kiem is even ziekmakend. Een tweede factor zijn de omgevingsomstandigheden. Besmetting is alleen mogelijk door het inademen van aerosol, verneveld water, niet door het drinken van water. Het watersysteem speelt een belangrijke rol. Bij een systeem met wachtbuizen, waar microbiologische sedimenten kunnen ontstaan in stilstaand water, is het risico veel groter. De temperatuur speelt ook een rol. Ten derde zijn er de gastheerfactoren: sommige bevolkingsgroepen zijn gevoeliger voor de bacterie: rokers, ouderen, personen met een gedaalde weerstand. Het is het samenspel van die drie factoren dat maakt of een situatie voor bepaalde personen, een risico vormt. De legionellakiem is een van die kiemen waarvoor de minimale infectieuze dosis moeilijk te bepalen is. Soms zijn er veel kiemen en zijn er geen gevallen van ziekte, soms zijn er weinig kiemen en treden er toch ziektegevallen op. Men kan echter niet wachten op de volledige wetenschappelijke kennis vooraleer maatregelen te nemen. Spreker voegt er tot slot aan toe dat in Nederland gevallen van legionella zijn opgetreden na het nemen van douches bij een atletiekwedstrijd.

De heer Felix Strackx blijft erbij dat er in Vlaanderen weinig legionellabesmettingen per jaar zijn. Als er besmettingen optreden in bubbelbaden, dan is dit op handelsbeurzen waar met een gesloten circuit wordt gewerkt en waar geen ontsmettingsmiddel aan het water wordt toegevoegd wegens de onaangename geur. Bij douches treden er ook weinig besmettingen op, want dan zouden er particulier besmettingen vastgesteld moeten worden, wat niet

gebeurt. Men moet bepalen waar het risico zit. Volgens het lid niet in de douches. Bij de meeste douches zijn warm water en koud water gescheiden. Er kunnen andere maatregelen getroffen worden tegen infecties die veel meer levens kunnen redden.

Private levenssfeer

De minister antwoordt verder dat het geen zin heeft maatregelen op te leggen ten aanzien van de private levenssfeer. Wel moet de overheid de bevolking goed informeren. Aan installateurs, watermaatschappijen enz. kan bijkomende informatie verstrekt worden. Voor de rest is de burger verantwoordelijk om de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen, zoals dat bv. ook geldt voor CO-vergiftiging. De heer Felux Strackx merkt op dat er veel meer slachtoffers vallen door CO-vergiftiging dan door legionellabesmetting. De minister beaamt dit. Het risico van legionellabesmetting in de private levenssfeer zijn veel minder groot. Dit heeft te maken met de factoren, zoals hierboven vermeld, die leiden tot legionellabesmetting. De grootte van de installatie zou hier ook een rol in spelen, hoewel dit nog niet wetenschappelijk bewezen is.

Artikel 5 bepaalt uitzonderlijk dat de inspecteurs toegang hebben tot private plaatsen als de oorzaak van de legionellabesmetting zich daar bevindt. Die mogelijkheid is ook ingeschreven in het profylaxedecreet. De Raad van State heeft over die bevoegdheid geen opmerkingen geformuleerd. Het behoort tot de impliciete bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap om die opdracht aan de Vlaamse gezondheidsinspectie toe te vertrouwen.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen unaniem aangenomen met 11 stemmen.

Bij artikel 10 hebben mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Koen Helsen, Jan Van Duppen, mevrouw Ann De Martelaer en de heer Jan Roegiers een amendement ingediend dat ertoe strekt artikel 10 te schrappen (*Parl. St.* VI. Parl. 2000-01, nr. 677/2). Artikel 10 bepaalt dat het decreet in werking treedt op 1 januari 2001.

Het amendement wordt unaniem aangenomen met 11 stemmen. Artikel 10 valt dus weg. Hoofdstuk V, Slotbepaling, is zonder voorwerp geworden en valt dus ook weg.

4. Stemming van het geheel

Het ontwerp van decreet houdende de primaire preventie van schadelijke effecten bij de mens, veroorzaakt door biologische agentia, geamendeerd, wordt unaniem aangenomen met 11 stemmen.

De verslaggevers,

Ria VAN DEN HEUVEL
Koen HELSEN

De voorzitter,

Patricia CEYSENS

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen en definities

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

HOOFDSTUK II

Toepassingsgebied

Artikel 2

Dit decreet beoogt de bescherming van personen tegen schadelijke effecten, veroorzaakt door biologische agentia in voor het publiek toegankelijke plaatsen.

Onder “biologische agentia” worden verstaan :

- 1° micro-organismen, met inbegrip van de genetisch gemodificeerde, zijnde al dan niet cellulair microbiologische entiteiten, met het vermogen tot replicatie of overdracht van genetisch materiaal ;
- 2° celculturen, zijnde resultaten van het in vitro kweken van cellen, afkomstig van meercellige organismen ;
- 3° menselijke endoparasieten.

HOOFDSTUK III

Maatregelen

Artikel 3

De regering kan ten aanzien van biologische agentia die een potentieel gevaar vormen voor de volksgezondheid, maatregelen nemen ter voorkoming van infecties, allergieën of intoxicaties.

HOOFDSTUK IV

Toezicht, dwangmaatregelen en sancties

AFDELING 1

Toezicht

Artikel 4

Onverminderd de bevoegdheden van officieren van de gerechtelijke politie en van de burgemeester, houden de ambtenaren die de regering aanwijst, ieder voor zijn opdracht, toezicht op de naleving van de bepalingen van het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten.

Artikel 5

§ 1. Binnen de bevoegdheden die aan hen toegewezen zijn overeenkomstig artikel 4, kunnen de in artikel 4 bedoelde ambtenaren, mondelinge of schriftelijke raadgevingen, aanmaningen en bevelen geven.

§ 2. De in artikel 4 bedoelde ambtenaren stellen de overtredingen vast door middel van processen-verbaal die bewijskracht hebben tot het tegendeel bewezen is. Een afschrift van het proces-verbaal wordt per aangetekende brief ter kennis gebracht van de overtreder binnen vijf werkdagen na de vaststelling van de overtreding. Ook wordt een afschrift van het proces-verbaal schriftelijk ter kennis gebracht van de administratie Gezondheidszorg.

§ 3. Binnen de perken van hun opdracht en voorzover dit noodzakelijk wordt geacht, hebben de in artikel 4 bedoelde ambtenaren, op elk ogenblik van de dag of van de nacht, zonder voorafgaande verwittiging, vrije toegang tot alle plaatsen van waaruit het risico op de effecten, bedoeld in artikel 3, kan voortkomen.

Artikel 6

De gemeentelijke en provinciale overheden moeten hun medewerking verlenen aan de uitvoering van het decreet en de uitvoeringsbesluiten.

AFDELING 2

Dwangmaatregelen

Artikel 7

§ 1. De burgemeester en de krachtens artikel 4 aangewezen ambtenaren kunnen de gehele of gedeeltelijke sluiting bevelen van de voor het publiek toegankelijke plaats wanneer zij vaststellen dat de opgelegde maatregelen niet nageleefd worden of wanneer er een dreigend of ernstig gevaar bestaat voor de volksgezondheid.

§ 2. De krachtens § 1 getroffen dwangmaatregelen moeten worden gemotiveerd.

Artikel 8

Indien geen onmiddellijk gevolg wordt gegeven aan de dwangmaatregelen en bevelen, bedoeld in artikel 7, § 1, kunnen de overeenkomstig artikel 4 aangewezen ambtenaren of de burgemeester de nodige dwangmaatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren.

AFDELING 3

Sancties

Artikel 9

Onverminderd de toepassing van de in het Strafwetboek gestelde straffen, wordt gestraft met een geldboete van zesentwintig tot tweehonderd frank en een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden of met een van deze straffen alleen :

- 1° degene die de bepalingen van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten niet naleeft ;
 - 2° degene die het bij of krachtens artikel 4 geregeld toezicht verhindert ;
 - 3° degene die geen gevolg geeft aan de opgelegde dwangmaatregelen.
-